

A Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kara egyetemi szintű könyvtárosképzésének bemutatkozása

Képzésünk intézményi háttere és szellemisége

A Pécsi Tudományegyetemen 2004 őszen kezdődött az egyetemi szintű könyvtárosképzés. Az informatikus könyvtáros szakot a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet bővülésével 2005-ben létrejött önálló Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar (FEEK) keretei között működő Könyvtártudományi Intézet gondozza. A tíz karból álló PTE az ország legtöbb hallgatót képző felsőoktatási intézménye. 2006 nyarán már diplomát kaptak végzőseink.

Az intézet alapvető küldetése, hogy a modern, új szellemiségű könyvtáros hivatásnak a szakembereit a Dunántúlon is egyetemi szinten és magas színvonalon képezze. Küldetésnyilatkozatunk meg is fogalmazza: a XXI. század embere számára az „őselemek” közé, a levegő, a víz, a föld, a tűz, a környezet és az energia stb. mellé bekerült, sőt szinte létkérdéssé vált az információ. Efelől lehet s kell megítélni annak a többezer éves szakmának az értelmét, szerepét is, amelyet könyvtárosságnak hívunk. Akit érdekel az információk – köztük a könyvek, az újságok, a médiumok és a digitális adathordozók – természete és világa, a hozzájuk férés varázsa és technikája: már meg is érkezett az informatikus könyvtáros hivatás küszöbére.

Az új évezred elején nemcsak a könyvtár fogalma lett gyökeresen más, hanem a könyvtáros hivatás és az arra való felkészítés is korszerű szellemiséget igényel. A könyvtár mint hagyományos kultúraközvetítő intézmény hazánkban is folyamatosan modernizálódik, az információs társadalom új kihívásaival szembesül. Ma a könyvtáros egyre inkább információmenedzser. Olyan értelmiségi, aki a legmodernebb technikát, az informatikai ismereteket is fölhasználva, mindazonáltal a klasszikus könyvtári tudást is birtokolva – megújítva törekszik a modern tudásgazdálkodás szolgáltatója lenni. Ilyen értelemben az „informatikus könyvtáros” szakma azt fejezi ki, hogy a könyvtártudomány – vagy ahogy szívesebben használjuk: az információtudomány – már nem „polcológia”, az információs műveltség pedig nem csak matematikai–informatikai tudás!

Az informatikus könyvtáros hivatásnak határozottan kreatív és vonzó üzenete van. Hiszen erre a szakra olyanok is jelentkezhetnek, akik humán érdeklődésűek, de ezt az érdeklődésüket a modern információs társadalomban gondolják kiteljesíteni, illetve olyanok is, akik a médiához és a számítógéphez fűződő vonzalmukat szeretnék kulturális munkakörben hasznosítani.

A Könyvtártudományi Intézet szorosan együttműködik a PTE Egyetemi Könyvtárával, a TTK Matematikai és Informatikai Intézetével, valamint a megyei és a

városi könyvtárakkal. Az európai fejlődést követő felnőttoktatási szellemiséget képviselve az intézet a hagyományos könyvtárosképzést természetes módon egyesíti az információmenedzsereknek, a tudástársadalom professzionális szolgáltatóinak, a kulturális esélyteremtés „animátorainak” képzésével. Tekintettel arra, hogy a Kar (iskolateremtő dékánunk *dr. Koltai Dénes*), illetve jogelőd intézete, tanszéke évtizedek óta centruma a felnőttképzésnek, a művelődési és humánmenedzserek nevelésének, amely a felsőoktatás új, többciklusú „bolognai” struktúrájában immár az andragógusképzésben realizálódik, a könyvtárosképzés szervesen kapcsolódik ehhez a profilhoz is.

Az informatikus könyvtáros (BA) képzésben való részvétel lehetséges formái

Természetesen „végigfutnak” a „régí típusú”, 2004–2005–2006-ban indult kettőszakos nappali és egyszakos levelező képzések. 2006 őszétől az alábbi képzési formák indulnak:

- nappali tagozat (AN) – alapképzés, állami finanszírozású vagy költség-térítési formában (6 félév);
- levelező tagozat (AL) – alapképzés költség-térítési formában (6 félév);
- levelező tagozatos, a főiskolai könyvtáros, informatikus könyvtáros képzésre épülő kiegészítő képzés (KL) – költség-térítési forma (4 félév);
- másoddiplomás, posztgraduális képzés levelező tagozaton (DL = BA) – költség-térítési forma (6 félév).

A képzés célja

Az országosan egységes követelményeknek megfelelően a mi feladatunk is olyan szakemberek képzése, akik a modern információszolgáltatás, ezen belül a könyvtárügy területén korszerű elméleti, történeti és gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek, és ezek birtokában képesek a különböző információszolgáltatások, illetve könyvtártípusok, valamint a szaktájékoztatási feladatokat végző intézmények értelmiségi munkaköreinek ellátására. Képesek a különböző információhordozók, a hazai és a külföldi, a magyar és az idegen nyelvű dokumentumok gyűjtésére, analitikus és szintetikus feldolgozására, tárolására és rendszerezett közreadására; a könyvtári munka és tájékoztatási tevékenység szervezésére és fejlesztésére, a hazai és a külföldi könyvtári kapcsolatok építésére, könyvtári és információs intézmények, szervezetek irányítására. Felkészültek az információk társadalmi hasznosítására, információs szolgáltatások tervezésére, szervezésére és működtetésére; számítógépes szakirodalmi információs rendszerek alkalmazására, adaptálására és tartalmi fejlesztésére; az információs politika irányításában való részvételre az információ gazdaságtana, pénzügyi és jogi szabályozása, valamint szabványosítása terén.

A képzés fő tanulmányi területei

Alapozó képzés:

- bevezetés a könyvtár- és információtudományba,
- a kommunikációelmélet alapjai,

- filozófiai és szociológiai alapismeretek,
- olvasásszociológia, -pedagógia, -pszichológia,
- a számítástechnika alapjai (ECDL-vizsgakövetelmények alapján),
- művelődés-, írás-, könyv-, könyvtár- és sajtótörténet,
- bevezető könyvtárlátogatások, részgyakorlat, szintetizáló gyakorlat.

Törzs- és szakképzés:

- dokumentumleírás, formai feltárás,
- tartalmi feltárás, osztályozási rendszerek, információkereső nyelvek,
- könyvtártan,
- könyvtári menedzsment, minőségbiztosítás,
- tájékoztatás, információforrások,
- információelmélet, adatbázis-építés, könyvtárgépesítés,
- információs rendszerek,
- internettájékoztatás, multimédia könyvtári használatra.

Választható szakirányok a BA-képzés harmadik félévétől: 1. Az információs műveltség pedagógiája szakirány; 2. Sajtó, média és könyvkiadás szakirány.

1. *Az információs műveltség vagy írástudás* az 1990-es évek óta terjedőben lévő terminus technicus a kultúratudományokban. Rokon fogalmai: a számítógépes írástudás, a könyvtári írástudás, a média-írástudás, a hálózati írástudás, a digitális írástudás. A könyvtárosképzési szakirány ezek mind-egyikét hivatott felölelni, a lehető legátfogóbban értelmezve az írástudás fogalmát. Ezek szerint az információs műveltségen az információ szerepének és hatalmának megértését, megtalálásának és visszakeresésének, valamint a döntéshozásban történő felhasználásának képességét, továbbá az információk elektronikus folyamatok felhasználásával történő létrehozásának és kezelésének a képességét értjük. Az információs írástudás magában foglalja mindazokat a készségeket, amelyek az információs világban való tájékozódáshoz szükségesek.
2. *A sajtó, a könyvkiadás és a tömegkommunikáció* alapvető ismeretei nélkülözhetetlenek a mindennapjainkban. A leendő informatikus könyvtárosok munkaerőpiacon való elhelyezkedését nagymértékben segítheti, ha mélységben és gyakorlatiasan is megismerik ezen területek funkcióit. Az elektronikus média, a nyomtatott sajtó, illetve a könyvkiadás elméleti és gyakorlati oldalainak ismerete szinte elengedhetetlenül fontos a tágan értett információgazdálkodás különböző intézményeiben, ezért lényeges, hogy a végzett szakemberek tisztában legyenek az információs társadalom média-vonatkozásaival, illetve a hagyományos és elektronikus médiumok működésével.

Tantárgyaink részletes tematikái elérhetőek a következő honlapon: <http://www.pte.hu> (a FEEK » Hallgatóknak » Tantárgytematikák helyen)

A kötelező szigorlatok tartalma

1. Történeti alapok, dokumentumleírás, könyvtártan, osztályozás;
2. Könyvtári tájékoztatás, menedzsment, informatikai témakörök.

A megszerzhető végzettség megnevezése
„informatikus könyvtáros”

Mesterfokozat megszerzésének lehetőségei

A Pécsi Tudományegyetem Felnőttoktatási és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karának Könyvtártudományi Intézete a szakirányú alapképzésre (BA), valamint a más szakképzettségeket kiegészítő 50 kredités informatikus könyvtáros ún. „minor” szakra épülő könyvtáros *MA-programot* tervez indítani. Ugyanakkor jelenleg még csak a tervezés és a más egyetemekkel való országos egyeztetés fázisában vagyunk; a beadási, szaklétesítési és szakindítási folyamat 2006 őszére érik be.

Olyan magas szintű mesterképzést fogunk kínálni, amely mind tartalmában, mind módszereiben igazodik a jelenlegi nemzetközi tendenciákhoz, valamint a magyar felsőoktatási helyzet valós igényeihez. Tervezett szakirányaink: *iskolai könyvtáros*, valamint *szaktudományi információmenedzser* profil. Már a BA-képzés során kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy az oktatás iránt érdeklődő, fogékony, esetleg kiemelkedő tehetségű hallgatók számára egyenes utat biztosítsunk a mesterfok megszerzésére, majd a PhD-fokozat elérésére is. Ennek érdekében tervezzük az intézetben kutatói csoportok (oktatók és hallgatók) kialakítását, a tehetséges hallgatók számára kutatási, előadási és publikációs lehetőségek, hazai és külföldi tanulmányutak biztosítását.

A megszerzhető végzettség megnevezése
„Okleveles informatikus – könyvtáros”.

A Könyvtártudományi Intézet oktatói

- Dr. Agárdi Péter intézetigazgató, tanszékvezető egyetemi tanár,
- dr. Fischerné dr. Dárdai Ágnes intézetigazgató-helyettes, a PTE Könyvtárának főigazgatója,
- dr. Sipos Anna Magdolna egyetemi docens,
- dr. Varga Katalin egyetemi docens,
- dr. Fodor Péter címzetes egyetemi docens, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója,
- dr. Csapó Edit egyetemi adjunktus,
- Zsák Judit egyetemi tanársegéd, PhD-hallgató,
- Mészárosné Szentirányi Zita tudományos segédmunkatárs.

A FEEK a Pécsi Tudományegyetem egyik legkorszerűbb infrastruktúrával rendelkező, legdinamikusabban fejlődő kara. Épületében – amely jelenleg az egyetem rektori hivatalának is helyet ad – az informatikatermeket nem számolva 12 jól felszerelt tanterem áll rendelkezésre az oktatási feladatok ellátásához. 2006 tavasza óta minden tanteremben beépített projektor segíti a korszerű oktatást. A hallgatókat jelenleg két modern, minden technikai igényt és kényelmet kielégítő számítógépteremben oktatjuk. A termekben 25, illetve 18 nagyteljesítményű, multi-

médiás, internetkapcsolattal ellátott gép szolgálja az oktatási feladatokat. Reggeltől estig a Kar nyílt (közösségi) tereiben további 36 munkaállomás áll a hallgatók rendelkezésére interneteléréssel, az ETR-ből (egységes tanulmányi rendszer) fakadó kötelezettségek és lehetőségek (kurzusra és vizsgára való jelentkezés, tájékoztatás) teljesítése, illetve levelezés, szabad „böngészés” céljából. A Kar külön multimédiás laborral is rendelkezik, amely a különböző oktatási, kutatási és prezentációs funkciók kiszolgálása céljából a legkorszerűbb infrastruktúrával van felszerelve. A FEEK saját szerverrel és folyamatosan frissülő on-line webfelülettel rendelkezik.

A pécsi egyetemi szintű könyvtárosképzés viszonylag fiatal, de oktatóinak tudományos és gyakorlati tapasztalata, továbbá a „könyves hely szelleme” már eddig is eredményes, sikeres oktatást tettek lehetővé. Az a tény pedig, hogy 2010-ben Pécs Európa (egyik) kulturális fővárosa lesz, ahol új Regionális Könyvtár és Információközpont épül, komoly és vonzó kihívás – munkaerő-piaci szempontból is – a PTE-n folyó könyvtárosképzés számára. A 2006–2007-es tanévre előirányzott államilag finanszírozott nappali tagozatos helyekre hétszeres a túljelentkezés!

Agárdi Péter–Mészárosné Szentirányi Zita–Zsák Judit

„A lényeg az,
hogy a rendelkezésünkre álló időt
magunk és mások számára értelmesen
és hasznosan töltsük el.”

Beszélgetés Reményik László íróval

„Mindkét szemem világa elveszett, de én nem adtam fel! A látásom elvesztésének pillanatában megfogalmazódott bennem, hogy nem szeretnék egy szerencsétlen, tutyimutyi ember lenni, akít a karjánál fogva ráncigálnak. Inkább legyek olyan, akít irigyelnek, persze nem az állapota miatt, hanem azért, mert le tudta azt győzni.” Reményik László 2000-ben megjelent, első kötetének (*Akik a sötétben is látnak*) előszavában olvasható ez a néhány sor, amely tökéletesen kifejezi a szerző hitvallását, életszemléletét, azt a felfogást, amely bárki számára példaeértékű lehet.

Magam is 2000-ben kerültem „szellemi kapcsolatba” az íróval, amikor az *Új Könyvek* című állománygyarapítási tanácsadóba recenziót írtam kötetéről. Azonnal megfogott az a töretlen akarat, az a kőkemény, gyémántfényű izzás, amellyel a nevében is „reményi” hordozó szerző

elindult az élet által rákényszerített úton, ám, hogy ezt miként tette, arról valljon ő maga.

Reményik László első találkozásunk alkalmával régi ismerősként, hihetetlen nyitottsággal fogadott, kendőzetlen őszinteséggel mesélt arról a sorsról, amelyet az élet mért rá, ám amelynek feldolgozásában, elviselésében, folyamatos alakításában szinte kizárólag neki van szerepe.

– *Miként lehet feldolgozni azt a traumát, hogy az ember harminc éves korában elveszíti a szeme világát, milyen „stratégiát” kell kialakítania a továbbléléshez?*

– Cselekedeteimnek a vezetője az önkontrollom, tehát, hogy belefér-e a lelkiismeretembe az, amit teszek. Ez azért jó, mert a lelkiismeret egy kicsit rugalmas, nem dogmatikus; ahogy én alakulok, úgy alakul, és ha azzal nem ütközik egyetlenegy cselekedetem sem, akkor nekem nincs konfliktushelyzetem. És ehhez hozzátartozik, hogy senkire nem haragszom, senkit nem utálok, ha esetleg valakire nem vagyok kíváncsi, azt kisópróm a fejemből. Ilyen módon biztosítom magamnak azt, hogy ne legyen az, ami belülről rombol. Valaki haragszik másra, akkor nem a másikkal szúr ki, hanem saját magával. A harag, a gyűlölet benne dolgozik, hát én meg nem vagyok a magam ellensége, hogy saját magam ellen dolgozzak.

– *Ezt mindig így érezted, vagy ez az életszemlélet a látásvesztés után alakult ki?*

– Engem az tett emberré, hogy kétszer is elvesztettem a látásomat, és ezt feldolgoztam. Magyarán bekerültem egy mély gödörbe, halottként nem lehet élni, onnan ki kell mászni. És én elsősorban saját magamra hagyatkozva, persze a szülők is segítettek, de lelki terhet nem raktam rájuk, soha nem panaszkodtam, tehát keresnem kellett egy utat, amelyen a gödörből kimászhatok. Megtaláltam ezt az utat, tudom, hogy akkor hol voltam, és tudom, hogy azóta hova jutottam el. Ettől kezdve kiben másban higgyek, ha nem magamban?

– *Mikor voltál először könyvtárban, és melyik könyvtárba íratkoztál be annak idején?*

– 1963-tól, négy és fél éves koromtól – néhány évtől eltekintve – itt lakom ebben a házban. Felső tagozatos koromban az akkori Thälmann utcában volt egy gyerekkönyvtár, saját magam noszogatására elmentem oda, beíratkoztam és kamaszoknak való kalandregényeket kölcsönöztem ki. Senkire nem vagyok irigy, de mindig felnéztem azokra, akik 100–200–300 oldalt tudtak úgy teleírni, hogy az leköti az embert. Számomra mindig hallatlan tiszteletet kivívó tény volt, hogy hogyan szorulhat valakinek, annyi ész a fejébe, hogy írjon. Ez a mai napig így van, most már regényeket is írok, és pontosan tudom, hogy azokat ki kell találni.

– *Hogyan lettél a Dagály utcai könyvtár olvasója, amely tudomásom szerint bázisa lett az általad szervezett író-olvasó találkozónak, természetjárásoknak, kirándulásoknak?*

– 1998 körül CD-ket kölcsönöztem ki, magnószalagra átvettem. A későbbiekben összeismerkedtem az ottani könyvtárossal, Katival, és az első könyvem sajtóbemutatóját már itt rendeztük meg, rendszeresen átjártam hozzájuk, beszélget-

tem a könyvtárosokkal. Készítettem egy MP3 gyűjteményt, úgy, hogy Dagály utcai, újpesti, és a „nagy” Szabó Ervin zenei állományát vettem alapul. Ami nálam itt van MP3 gyűjtemény, nagyon szívesen odaadom bárkinek, aki igényli, 1600 vers, Beethoven, operák, Verdi-művek és más efféle zenék vannak rajta.

– *Mi motivál abban, hogy teljesértékű, sőt mi több – munkáidat tekintve – a hétköznapi átlagember mindennapjait jóval meghaladó életet élj?*

– Egyetlen motiváció volt, nem akartam mások szemében szerencsétlen embernek látszani. Ahogyan kívülről láttam magam, nem akartam negatív képet kapni. Ennek megfelelően mindent megtettem azért, hogy ne legyen úgy, persze ezt nem volt könnyű megcsinálni, sőt nagyon nehéz volt, de az volt bennem, hogy engem ne sajnáljanak. A könyvek már akkor jöttek, amikor nagyjából megtaláltam az utat. Kikapcsolódási formaként megjelentek a hangskönyvek, és mindaddig, amíg nem lett számítógémem, hangskönyvet „olvastam”, regényeket, klasszikusokat, voltak olyan kötetek, amelyeket látóként el akartam olvasni, de már nem tudtam, azokat meghallgattam hangskönyvben, sőt jó néhány olyan mű volt, amely hangskönyvként nagyon tetszett, és azt megvettem nyomtatott formában, az antikváriumban. Ilyen például Gravestől a *Jézus király*, amely nagyon tetszett hangskönyvben, megvettem nyomtatott formában is, és itt van a könyvespolcomon, persze vehettem volna az áráért néhány pohár sört, de én nem ezt tettem.

– *A hangskönyveket, amelyeket „olvasol” a vakok szövetségében készítik, és onnan kerülnek hozzád, vagy innen a Dagály utcai könyvtárból, amelynek magad is tagja vagy, kölcsönzöd ki?*

– A szövetség könyvtárában találtam meg ezeket, de a Szabó Ervin Könyvtár is rendelkezik hangskönyvekkel, a nem látók nagyon nagy része a szövetségből kölcsönzi ezeket a műveket, amelyek ma már MP3 formában is kikölcsönözhetőek.

– *Szerinted a Dagály utcai könyvtár felszereltsége alkalmas arra, hogy azt a nem látók, látássérültek is használhatják?*

– Igen, és a munkatársak is nagyon segítőkészek.

– *A te köteteid is ott vannak a könyvtárak polcain, hatalmas munka van e mögött, talán minden könyved anyagát te magad írod le?*

– Igen, mindent én írok le. Úgy kezdődött az első könyvem megírása, hogy vettem egy számítógépet, akkor már feldolgoztam a látásvesztést, és kíváncsi voltam arra, hogy a többi ember hogyan él, például egy gyerek hogy gondolkodik erről. Hogyan tanul? A kamaszok hogyan ismerkednek? A számítógéppel gyakorlatként beszélgetéseket írtam le. Nem nagyon ismertem senkit, de ha valamit akartam, kellett néhány személyt találnom, akik másokat is ismertek, és így lett 77 beszélgetés a végére. Az indítékom kettős volt, egyrészt a kíváncsiság a többiek felé, másrészt használni akartam valami értelmes dologra a számítógépet. 5–10–15 beszélgetés után eszembe jutott, hogy ilyen könyv Magyarországon még nem jelent meg. Úgy gondolom, hogy nagyon érdekes téma a nem látás, mert valamilyen szinten erre mindenki kíváncsi, bár mindenki valamennyire irtózik is tőle.

– *Jó szó szerinted, hogy irtózik?*

– A látása elvesztésével együtt minden önállóságát is elveszíti, felnőttként olyan lesz, mint egy kétéves gyerek. Ettől pedig nem fél az ember, hanem irtózik. Ez motiválta, hogy ezekből a beszélgetésekből könyv legyen, de ha én bármelyik pillanatban tudtam volna, hogy Magyarországon egy könyv megjelentetése „hogy néz ki”, akkor én ezt rögtön abbahagytam volna. Szerencsére mindig csak egy, az éppen legyőzendő akadállyal kerültem kapcsolatba, és ez az egy azért mindig legyőzhető volt. Ma már tudom, hogy ha húsz akadály áll előttem, akkor én 19-et elfelejtek, és csak egy lebeg a szemem előtt, mint megoldandó feladat. A könyvkiadóknál sokszor visszautasításra találtam, és akkor elsírtam a gondomat sok embernek. Egy valaki ismerte Simóné Avarosi Évát, aki megszerkesztette a 2000-ben megjelent könyvem. Ingyen megszerkesztette, és beajánlotta a Háttér Kiadó vezetőjének, ha viszek egy rakás forintot. Én vittem, és így jelenhetett meg a könyv. Éva igazából azzal segített, hogy elhittette velem, hogy én ezt meg tudom csinálni. Azután azt mondtam magamnak, ha van ötletem, van témám, akkor most már a többi is menni fog. Mind az öt könyvemre el tudom mondani, hogy a világon aligha van párja, például az *Ezermester kutyák* című könyvemnek, amelyben 45 munkakutyáról van részletes leírás.

– *Használod talán az internetet, esetleg így kerültél a riportalanyaiddal kapcsolatba?*

– Nem, az internetet csak e-mailra használom. A kapcsolatok úgy alakultak, hogy ismertem egy-két vakvezető kutyást, egyik adta a másik címét. Törekedtem rá, hogy minél változatosabb korú és élethelyzetben lévő emberekkel kerüljek kapcsolatba.

Először felvettem magnóra, utána ezeket a szövegeket leírtam, ha hitelesen akarja megírni az ember, akkor ez nem megy másként.

– *Milyen volt az első könyved megjelenésének a visszhangja, kik jöttek el a Dagály utcai könyvbemutatóra, hogy érezted, milyen volt a kötet fogadtatása?*

A könyvemben szereplők közül jó pár embert elhívtam, ismerősöket, körülbelül százan voltunk. Hogy milyen volt, azt azzal tudom érzékelteni, hogy eljött az egyik szponzor, a Fővárosi Önkormányzat Kisebbségi, Emberi Jogi és Vallásügyi Bizottságának akkori vezetője. Elsőre ugyan nagyon mérges volt, hogy miért az ő bizottságának küldték át a szponzorlevelet. Azonban amikor vége lett a könyvbemutatónak, azt mondta, hogy ő még ilyen helyen, ahol ilyen hangulat és ilyen emberség van, még nem volt. Ez egy hatvan év körüli, sok mindent megélt ember véleménye volt. Ezzel csak arra akarok utalni, hogy milyen emberi légkör volt ott.

– *Megjelent hangoskönyvben valamelyik köteted?*

– Mindegyik, ma már mind az öt kötet megjelent hangoskönyvben. Az interneten MP3-ban is megvannak ezek a könyvek (az örökkévalóságnak). A www.mek.oszk.hu/mvgyosz/hangoskonyvek és Reményik László alatt bárki megtalálja a könyveimet. Saját honlapom címe: remlac.extra.hu, innen letölthetők a könyveim. én fejezetenként is szétszedem, hogy akit érdekel, az jobban át tudja tekinteni. A vakok szövetségében olvassák fel a könyveimet.

– *Van-e számláló a honlapodon? Van-e valamiféle visszajelzés arról, hányan olvassák a könyveidet?*

– Aki nem lát, az tudja, hogy a szövetségben vannak hangoskönyvek. Ott informálódnak.

– *Az Irodalmi Találkozó Angyalföldön program vendégei közül Szepes Erika, Payer Imre, Garaczi László és Kaiser László voltak a legismertebb személyek. Melyek voltak a meghívottak kiválasztásának a szempontjai?*

– Kaiser Lacit, Aradi Jutkát kértem meg, hogy segítsenek, ők ajánlottak azután neveket. Ők protézisáltak Polgár Ernőt, Payert is, akik szívesen eljönnek, csak nem mindig sikerül megfelelő számú közönséget toborozni. Akik eljönnek, azok jól érzik magukat, legutóbb kerekasztal-beszélgetéssé alakult a találkozó. A versek felé tolódott el a kínálat, de azt szeretném, hogy próza és vers egyaránt szerepelne ezeken az összejöveteleken, és a későbbiekben színészeket is szeretnék meghívni, vagy bárkit, aki érdekes ember. Azt gondolom, hogy egy-egy ilyen beszélgetés hasznos bárkinek, mert mások gondolataival szembesülve szembeállíthatja a sajátját vagy vitatkozhat vele, vagy éppen megerősítheti a saját gondolatait. Legutóbb Garaczi Laci nőkről szóló írását olvasta fel, ott volt a felesége is, és őt megkérdeztem ezzel kapcsolatban valamiről, ebből azután remek beszélgetés indult ki.

– *Te szervezed ezeket a találkozókat?*

– Igen, mindent én szervezek, Szepes Erikával kiegészülve.

– *Mindig ilyen nyitott voltál, vagy úgy érzed, hogy a látásvesztés az önmagadhoz és az emberekhez való viszonyodat is pozitív irányba változtatta meg?*

– Igen, megváltoztam, mert rájöttem, hogy sokkalta több dolgot csinállok, mintha látó lennék. Soha nem hazudok, megmondom az igazat, ha az rosszul is esik a másiknak. Miért baj, ha valaki meg van győződve a maga igazáról?

– *Hogyan kezdődött és hogyan alakult a későbbiekben a természetjárás, amely mára már „szenvedélyeddé” vált?*

– A látásvesztés után sokat kirándultam a barátnőmmel. Eltelt egy pár év, megvolt a kutya, a Dagály utcai gyermekházba bekopogtattam, hogy az utcabálra lenne egy pár ötletem. Mondták, csináljam meg. Arról is szó esett, hogy minden évben szerveznek barlangász-túratábor Borsodban, öt év alatt háromszor voltam ott. Nagyon tetszett, bírtam a tempót. A harmadik után úgy voltam, nem akarok várni még egy évet, én rendszeresen akarok menni túrázni, és akkor jutott eszembe, hogy a Dagály utcai könyvtárban Mária nélinek a férje túravezető. A kutyával úgy mentünk az első találkozóra, hogy én senkit nem ismertem, de tudtam, hogy a tizennyolc kilométert teljesítenem kell. Látták, hogy nem vagyok elveszett fickó a német juhással. Egyre népszerűbbek lettünk, a későbbiekben lassúvá vált a csapat nekem, felvetődött bennem, hogy maratoni távot szeretnék gyalogolni. 2000. január közepén megígértem az egyik ismerősömnek, hogy megyek kétezer kilométert. Segítők kerekedtek mellém, és kiderült, hogy a kétezer kilométer még sem volt sok, mert az már szeptemberre meglett, és az év végére a Budapest–Párizs–Madrid útvonal hosszával megegyező, 2629 kilométert is legyalogoltam.

– *Volt valami célod ezzel?*

– A túrázással is valamit akartam: az adott szavamat meg akartam tartani, mert ez magamnak volt fontos. Ez alapvető az ember életszámleletében, mert az emberek kisebb dolgok miatt is legyintenek. Ha megígérnek valamit, és nem teljesítik, azt mondják, hogy nem érdekes. De nagyon is érdekes, hogy az adott szót betartsa az ember! Most elkezdtem futni, látóként soha nem futottam, 500 méter után kiköptem a tüdőmet, most úgy döntöttem, hogy futok, első alkalommal öt kilométert sikerült, látó társsal.

– *Jelenleg min dolgozol?*

– Kiválasztottam magyar népmeséket, ezeket nem látó gyerekek felolvasták. Braille-írásból, és a mese szövegében szereplő hangokat felveszük digitális hangrögzítővel, és a mese megfelelő helyeire berakjuk. A hangfelvételekbe én a könyveimnek a bevételét ruháztam be. A megjelenő CD-t nem lehet üzletben kapni, de mindenki ingyen hozzáférhet, engedély nélkül másolható, sokszorosítható, ajándékozható, de pénz nem kérhető érte. Minél szélesebb körben terjesszék, az a célom.

– *Hogy kerültél kapcsolatba a nem látó gyerekekkel?*

– Elmentem a vakok iskolájába, az Ajtósi Dürer sorra. Számomra ők jelentették a legnagyobb élményt. Nyíltak voltak, barátkozók, hihetetlenül kedvesek, az ölembe ültek stb. Akkoriban már látó iskolába is jártunk a kutyával, és felmerült bennem, hogy meg kellene szervezni, hogy a nem látó gyerekek a látók iskolájába eljőjenek, és együtt tanuljanak. Felvettem ezt a gondolatot a látó suliban, ahol nagyon pozitívan állt hozzá az igazgató. Az lett az eredménye, hogy a hatodikosok fél éven keresztül háromhetente egy-egy napot a kerületi Hunyadi Mátyás Általános Iskola hatodikosaival tanultak. Hozták az írógépüket, úgy tanultak. Megfelelő előkészítés után ment a folyamat. A látóknak elmeséltem, hogy milyen furcsa viselkedéseket vehetnek észre a nem látó gyerekeken, ez ne lepje meg őket, és még számos dolgot előre elmagyaráztam, olyasmiket, amelyeket tapasztalatból tudok.

– *Erről kellene szólnia az esélyegyenlőségnek! Miért nem lehetséges, hogy más iskolák is kövessék a példát, és gyakorlattá váljon, hogy látó és nem látó gyerekek egy ideig együtt tanuljanak?*

– Amikor vége lett az együtt-tanulásnak, azt mondták a Hunyadiiban, hogy nekik tetszik ez a dolog, és már más osztályokból is kérdezték a gyerekek, hogy őhozzájuk mikor jönnek a vak gyerekek. Négy-öt évvel később, amikor már gimnazisták voltak, az egyik srác írt egy levelet, hogy most tudja igazán, ez milyen remek ötlet volt.

– *Miért nem lehet ezt a „mozgalmat” intézményesíteni?*

– Sajnos, amíg minisztériumi szinten fogják megmondani, hogy mit kell ez ügyben csinálni, addig semmi eredmény nem várható. Ha valaki személyében nem érintett, addig aktatologatás lesz az egész. Tudomásom szerint két 100 milliós projekt van arra, hogy látássérülteket oktassanak. De a gyakorlatban ez jószerivel kidobott pénz. Hiszen, akik elvégzik ezeket a tanfolyamokat, szerintem aligha tudnak elhelyezkedni. Akkor minek az egész?

– *Szerinted mire és hogyan lehetne a támogatási összegeket elkölteni?*

– Hány olyan ember van, aki elvesztette a látását, hány olyan ember van, aki mozgáskorlátozottá vált, akik az ilyen helyzetbe frissen került társaknak sokoldalúan tudnának segíteni! Számos család életét meg tudnánk menteni! Rengeteg konfliktus adódik a látásvesztésből. Mi, akik ezt már feldolgoztuk, és tudjuk, mi a módja, hogyan lehet ezt átvészelni, lehet, hogy pénzzel nem mérhető haszonnal járna, ha segíteni tudnánk, de embereket és családokat lehetne így megmenteni. Ám erről nincs papírunk, ha valakinek erről van papírja, az a bürokráciának sokkal többet ér, mint a mi tudásunk. Pedig mi erről a saját tapasztalataink alapján sokkal többet tudunk. Itt egy lehetőség, hogy mire lehetne alkalmazni azokat az embereket, akik elvesztették a látásukat.

– *Nem akarod ezt te magad megszervezni?*

– Hivatalosan nem, mert az annyi vesződséggel, számomra fölös teendővel járna, hogy a lényegi munkára nem maradna idő. Azt viszont el tudom képzelni, hogy a kerületi önkormányzat ennek valamiféle teret és helyet nyújtana, de én nem akarok se alapítványt, se semmit csinálni ez ügyben. Kerülök minden hivatalos formát. Én szabad akarok maradni, nekem, ne kösse meg senki a kezemet.

– *A látásvesztettek szemérmesek, vagy mernek segítséget kérni?*

– Eleinte nem nagyon, mert mindenki a sebént nyalogatja, sajnálja magát. De ha odamegy hozzájuk valaki, és azt mondja: komám, én is láttam 31 évig, de megvakultam, akkor odafigyelnek rám, mert hiteles vagyok. El kell rángatni ott-honról őket, azt mondani nekik: gyere sétálni a kutyával, elmondani nekik, hogy mire figyeljenek, számoljanak és tudni fogják például, hogy hol van a kapu.

– *Az író ember, mint Te, hogyan válogatja ki az olvasmányait?*

– Digitális könyveket olvasok. Létezik egy gyűjtemény 3500 irodalmi alkotásból áll. Ez csak próza, abc sorrendben vannak a szerzők nevei, és itt szoktam válogatni.

– *Hogyan keresel ebben az adatbázisban?*

– Mappa-szerű elrendezésben vannak a művek, és ugyanúgy dolgozom vele, mint a látók. Az interneten is rengeteg könyv van, amit le lehet tölteni. Elhozom lemezen, bemásolom a gépbe, és bármikor el tudom olvasni.

– *Van tudomásod arról, hányan használják ezt a szolgáltatást, illetve a Vakok Szövetségének a könyvtárát?*

– Jelen pillanatban 2927 regisztrált olvasó van, nagyon sokan kölcsönöznek kazettát, CD-t. A látássérültek nagy része nagyon olvasott, csillagászati mértékben jobban, mint a látók. Sok szabadidejük van, rengeteget olvasnak. Egy jó regény a hang alapján képileg is megjelenik előttük. Akiknek számítógépük van, azok számítógéppel olvasnak.

– *Neked is sok a szabadidőd, vagy mindig van munkád?*

– Én mindig elfoglalom magam értelmes dolgokkal. Például most meg kell tanulnom a hangszerkesztést a mese CD-k készítése miatt. Ezért is jó, hogy vannak

ötleteim, mert ha valamelyik „leül”, akkor előveszek egy másikat, így mindig van mit csinálnom.

– *Az elmondottak szerint sok mindent csinálsz, azért hogy mindenre jusson idő napirendet készítesz magadnak?*

– Nem, mindig aktuálisan az van, ami éppen adódik. Mindig kell valamit csinálni, és nekem addig lesz jó, amíg el tudom foglalni magam, ha nem, abban a pillanatban szerencsétlen leszek. Erre nagyon jó, hogy általános iskolákba járok a kutyával, már több, mint 190 osztályban voltunk. Nagyon jó még az írás, a túrázás, a hanggyűjtemény készítése, és nemrégiben elkezdtem futni. Mindig kell valamit csinálni, hogy az ember agyában ne az legyen, hogy jaj, nem látok. Ha valaki csak azt lesi, hogy na, hazamegy, bekapcsolja a tévét, és azt nézi, jogosan megkérdezheti magától, hogy minek él? Ha én nem veszítem el a látásomat, nagyon unnám az életet, engem ez tett emberré; ezek a gondolatok, azért születtek meg bennem, mert elvesztettem a látásomat, és feldolgoztam. *Fekete leves* című könyvemben (2007-ben fog megjelenni) ezek a gondolatok majd benne lesznek.

– *Nemcsak az volt a célod, hogy a saját életedet rendbe hozd, hanem az is munkált benned, hogy a sorstársaidnak valamiféle alternatívát adjál?*

– Példát nem akarok mutatni, de másoknak nagyon szívesen segíték. Gyakorlatban, a saját életem alapján már sok mindent tudok, és felmerült bennem a kérdés, vajon ezt át tudom-e adni másoknak? Egyszer egy látását veszített nő keresett meg, mondtam, hogy szívesen segíték neki, de azt is hozzátettem: lehet, hogy nem azt fogod hallani, amit hallani szeretnél, hanem azt, ami jó neked. És a kettő között nagyon nagy különbség van. Eleinte 10-ből 8-ról nem hiszi el, hogy hasznos, amit mondok

– *Mondj néhány példát arra, melyek azok a gondolatok, amelyekkel a látását veszített emberbe „lelket” lehet önteni?*

– Innentől kezdve lényegében egy új élettel kerül szembe mindenki. Mindent újra kell megtanulni és úgy, hogy az ember nem lát. Ha tudok közlekedni, ha tudok számítógépet használni, ha ki tudok takarítani, akkor nem zavar, hogy nem látok. A fehér botot ne szégyenfoltnak tekintse, bár mindegyikünk annak tekintette, én is, pedig az egy segédeszköz. Minél előbb ki kell mozdítani, levinni, levegőre menni, figyelje a közlekedést, javasolom nekik a számítógépet. Azt gondolják: minek a számítógép, amikor először azzal vannak elfoglalva, hogy lelkileg feldolgozzák az egészet, és magukat sajnáltatják. Én meg azt mondom, majd akkor sajnálja magát, ha nem vagyok ott, ha én ott vagyok, akkor noszogatom, és nem engedem, hogy sajnálja magát. Ugyanis én, és a hozzám hasonlóak azért vagyunk megfelelőek, mert hitelesek vagyunk, nekünk nem mondhatja senki, hogy könnyű neked, mert úgyis látod. Fontosnak tartom és a könyveimben le is írom az élet értelmével kapcsolatos gondolataimat; a lényeg az, hogy a rendelkezésünkre álló időt magunk és mások számára is értelmesen és hasznosan töltsük el.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Bartók Györgyi

Hátrányban a hátrányos helyzetű olvasók könyvellátása

Beszélgetés Király Istvánnéval,
az Ezüst Bagoly Könyvtári Alapítvány vezetőjével

Ha az ember könyvtárba megy, legalább egy nagy terem, tájékoztató pult, valamint könyvekkel teli polcok várják. Éppen ezért nagyon meglepődtem, amikor előzetes egyeztetésünk után megjelentem az alapítványnál. A Belgrád rakpart egyik szép bérházának átalakított földszinti lakása fogadott. Ízlésesen berendezett, polcokkal teli szobák, ahol a könyvek sokasága sorakozott, nagyjából 14-15 ezer kötet. Könyvtár, de inkább otthon, gellérthegy panorámával. Az alapítványról Király Katalin beszélgettünk.

– Ma Magyarországon átfogó szinten nemigen foglalkoznak az egészségileg hátrányos helyzetűek könyvtári ellátásával. Nincs olyan cég vagy ember, aki ismeri az egészséget, és tudja, hogy mi, hol zajlik. A volt Könyvtártudományi Módszertani Központ munkatársainak mindig is voltak és ma is vannak erről ismereteik. Ettől azonban több kellene, és más szervezeti formában.

Régebben az Orvos-, Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete és annak központi könyvtára – alapítványunk elődje – foglalkozott ezzel. Ehhez a szakszervezet adott elegendő pénzt, segített kapcsolatokkal. Egyébként is inkább a szakszervezeti könyvtárak foglalkoztak a hátrányos helyzetű olvasókkal az országban. Hiszen bizonyos szempontból hátrányos helyzetűnek tekintendő az az ember is, aki a munkahelyén kényszerül olvasni, mert otthon vagy munka után pénz és idő híján nem jut olvasnivalóhoz. Eljutottunk egész odáig, hogy az akkori Művelődésügyi Minisztériummal és az Egészségügyi Minisztériummal közösen kidolgoztunk egy törvényjavaslatot arra, hogy legalább szabályozni lehessen a magyar betegkönyvtár ügyét. Végül ezt maga a művelődésügyi nem fogadta el.

– *Nézzük akkor az elejétől...*

– Ez a könyvtár majdnem ötven éve működik. Alapvető feladata az volt, hogy kiszolgálja az egészségügyben dolgozókat és az ápolókat. A fővárosban körülbelül száznegyven helyen volt kisebb-nagyobb könyvtárunk. 1978-ban kezdtük el egy betegkönyvtári hálózat kiépítését. Tizenöt év alatt, kapcsolatot tartva a megyei könyvtárakkal, a megyei szakszervezeti könyvtárakkal együttműködve kiépítettük a hálózat alapjait. Hatvan „betegkönyvtárunk” volt Magyarországon, ebből harminc a fővárosban, közvetlenül a mi gondozásunkban. Ebből tizennégy magas szín-

vonalon működött. Tárgyaltunk főigazgatókkal, gazdasági igazgatókkal. Minden lehetőséget megragadtunk, hogy olvasnivalóhoz juttassuk a betegeket. Néhány esetben a „betegkönyvtár” egy helyen volt az orvosi szakkönyvtárral. Bizonyos helyeken a szakkönyvtáros, máshol függetlenített könyvtáros kezelte a könyvtárat.

– *Hogyan oldották meg a könyvek beszerzését?*

– Mindenhol másképp. Ahol volt függetlenített könyvtáros, ott inkább vásároltak, de zömében a KÉV-en keresztül szerezték be a műveket. Mivel többségében központi könyvtárak látták el ezeket a könyvtárakat, így hálózati könyvtárellátás folyt. A jobban felszerelt könyvtárak önállóak voltak. Például a László Kórházban, a János Kórházban, a Péterfyben, a volt ORFI-ban: itt szép, szabadpolcos könyvtárat sikerült kialakítani, függetlenített könyvtárossal. Nyitva tartott a dolgozók, járóbetegek részére, sőt a fekvőbetegeknek ágyhoz vitték a könyveket. A könyvtár európai színvonalú volt, külföldi vendégek is látogatták. Vidéken, például Vas megyében több helyen működött kórházi közművelődési könyvtár, Tilcsikné Pásztor Ágnes könyvtárigazgató jóvoltából, egyébként a mai napig is működnek ritka jó példaként.

Nagyon szépen ment az egész. A Heim Pál Gyermekkórházban például önálló könyvtáros vitte a gyerekeknek a könyveket, mesélt nekik. Megtörtént, hogy a szerzett támogatásból nem könyveket vásároltunk, hanem színes tévét meg bábokat.

Mindehhez persze olyan igazgatók segítségére volt szükség, mint Smrcz Ervin, aki évtizedeken át komolyan segítette a munkánkat.

Kiderült, hogy a betegek tényleg akarnak olvasni, ezért működött az egész jó határfokkal. Az embereken elveszettség és bezártság érzése lesz úrrá a kórházakban. Az olvasás ezt némiképp csökkenti, valamint az is, hogy így nem csak „fehérköpenyessel” találkoznak. A könyvtárossal voltaképp „bejön” a kórházba a külvilág is. Felmerült az igénye annak is, hogy behozzuk ezekbe az intézményekbe az úgynevezett egészségmegőrző, életmód témájú, „hogyan éljünk tovább” könyveket is. Jelentősek a betegségmegelőző könyvek is, mivel az emberek ott ráérnek olvasni, és éppen nagyon fogékonyak erre a témára.

– *A rendszerváltozáskor megváltozott a helyzet?*

– Gyökeresen. A szakszervezeti művelődési intézmények bajba kerültek. Egyre kevesebb pénz jutott rájuk, sokuk helyiségeit elvették. Szerencsére időben elkezdtek önállóan, civil formába szerveződni. Megalakították a Területi Művelődési Intézmények Egyesületét (TEMI), amelynek keretében egymást segítve átalakulva működtek és működnek ma is tovább. Így például mi, a központi könyvtár 1991-ben alapítvánnyá szerveződöttünk. Pénzt nem kaptunk a szakszervezettől, így teljesen önállóan teremtettük meg újra a fenntartásunkhoz szükséges költségeket. Figyelmünket elvonta a létfenntartás, a betegkönyvtárak tönkrementek. Más-más okból ugyan, de a kórházak már több pénzt nem áldoztak rájuk. Nem volt, aki összefogja a tevékenységet, aki tárgyaljon stb. A László Kórházban például a későbbi egészségügyi miniszter számolta fel a könyvtárat, könyvestől, bútorostul.

– *Úgy hallottam, 2002-ben törvénytelenység áldozatai lettek...*

– Az alapítvány nagyon súlyos helyzetbe került. Az alapító szakszervezetek nevében az egyik elnök mindent elvett: a helyiségeket, bútorzatot, műszaki fel-

szerelést, a helyben lévő hatvanezer kötetünket. Mindent elszállíttatott. Azóta nem mehetünk be oda: biztonsági őrk állják útját könyvtárosnak és olvasónak egyaránt. Pert indítottunk, másodfokon is megnyertük, de évekbe telhet, amíg visszanyerjük a javainkat.

Így aztán nagy erőfeszítéssel, de fél év alatt csináltunk egy új könyvtárat.

Szerencsére Belváros-Lipótváros Önkormányzata és a TEMI segített. És rengetegen mellénk álltak a kollégák, olvasók közül. Sok adományt kaptunk, és mi, az alapítvány dolgozói is behoztuk saját könyveinket. Pályázatokat nyertünk. Mivel megteremtettük újra a megfelelő feltételeket, a munkánkat továbbra is végezzük, az állami támogatástól sem esünk el. Hálózatunkat is megőriztük 19 letéti könyvtárat működtetünk, központi könyvtárunk pedig nyilvános.

Most jutottunk el arra a pontra, hogy az egészségüggyel ismét foglalkozhatunk. Az egészségügy mindig bajban volt, soha nem volt elég pénz. Nem célszerű arra várni, hogy egyszer majd jó lesz. Azokon a helyeken, ahol van fogadókészség, megpróbáljuk a könyvtárakat újra megnyitni. Az egész ügynek az lenne a csúcsa, ha a biblioterápiát is meg lehetne indítani. Hiszen többféle terápia működik: van zeneterápia, foglalkozásterápia, művészetterápia. Szükség van tehát az olvasásterápiára is. Ehhez természetesen hozzáértő emberek kellene, olyanok, mint akikkel korábban dolgoztunk.

Máris vannak eredmények. Az ORFI-ban újra megnyílt a könyvtár a járóbeteg részére, talán később a fekvő betegeknek is ágyhoz tudják vinni a könyveket. A János Kórházban a járóbetegek bejárnak olvasni. A Merényi Kórházban még mindig megvan az a faház, amelyet céltámogatásból vettünk, gyönyörű könyvtárat rendeztünk be, de anyagi okokból a státust elvették, a könyvtárat bezárták. Ott áll évek óta kihasználatlanul egy gyönyörű, tízezer kötetes könyvtár, amely a betegek szolgálatában is állt. Hozzáfoglunk újraindítani a szolgáltatást az orvosi szakkönyvtár vezetőjének segítségével.

A művesecéllomáson is folytatunk betegkönyvtári ellátást. Ajándékba küldünk oda olyan képeslapokat, amelyeket kezelés közben olvasgatni, lapozgatni lehet. Hiszen ez a fajta kezelés több órán keresztül nagyon igénybe veszi a beteget. Videokazettákat, valamint rövidebb lélegzetű olvasnivalókat viszünk ide. Két letéti könyvtárunkban pedig idős, gondozott embereket látunk el olvasnivalóval.

Tizennégy évvel ezelőtt egy másik szolgáltatást is bevezettünk, amely azóta is folyamatos. A mozgáskorlátozottaknak házhoz visszük a könyveket, a belvárosi önkormányzat támogatásával. Két éve nagyon felpörgött a tevékenységünk, mivel egyre több az idős ember az V. kerületben, és közülük egyre többen igénylik ezt a szolgáltatást. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár is megkezdte ezt a munkát. Nem vagyunk riválisok, hiszen nagyon sok emberhez kell eljuttatni az olvasnivalót, főleg olyanokhoz, akik mozgásszervi betegségben szenvednek, vagy teljesen ágyhoz kötöttek. Felhívják minket, elmondják, mire van szükségük, és mi kiszállítjuk a műveket.

– *Örömmel hallom, hogy kedvezően alakul a helyzet!*

– Hozzá kell tennem, hogy nemcsak mi foglalkozunk a hátrányos helyzetű olvasókkal, hanem sok könyvtár is. A volt szakszervezeti könyvtárak közül sok, kemény munkával és átalakulva (alapítványi, egyesületi formában), folytatja a tevékenységét, ennek része az ún. házagptóló, kiegészítő szolgáltatás, a könyvtári

élet „fehér foltjain” történő munkálkodás. Ennek azért van nagy jelentősége, mert az ilyen ügyek egyedi, speciális megoldást igényelnek, és nem oldhatók meg a kiépült állami könyvtárhálózat révén.

Az biztos, hogy Budapesten mi ismét megcsináljuk az egészségileg hátrányos helyzetű emberek könyvtári ellátását. De azt gondolom, hogy ezt valahol össze kéne fogni, tanácsot adni, továbbképzést tartani, szervező munkát végezni. Talán afféle országos központ kellene. Mi ezért dolgozunk, és bízunk benne, hogy a jövőben ez a gondolat meg is valósul.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Major Tamás